

Kostpengene, der er fastsatte til 1 Kr. om Dagen. Jeg vil henstille, at man forhøjer dette noget.

Om Kapitel 2 har jeg allerede udtalt mit Partis Opfattelse, og det skal jeg ikke komme nærmere ind paa.

Jeg vil dog ved denne Omtale af Lovens Paragraffer gøre opmærksom paa, at man uvilkaarligt savner en Bestemmelse om en Tilsynsinstitution. En hel Række af Lovens Bestemmelser er fortræffelige og tager Sigte paa at beskytte de unge Mennesker imod Overlast, imod hensynsløs Udbytning, uforsvarlig Behandling o. s. v., men man savner en Myndighed til at føre Tilsyn med, at Loven overholdes. Jeg kunde tænke mig, at man i Byerne i nogen Grad eller maaske helt kunde henlægge Tilsynet under Arbejds- og Fabriktilsynet. Men det vil man ikke kunne paa Landet, og derfor vil jeg henstille til Forhandling i det kommende Udvalg, om man ikke kunde skabe et sognekommunalt Tilsyn, et sognekommunalt Udvalg til at paase, at Lovens Bestemmelser af beskyttende Art, specielt dem, som det vil knibe med at overholde, virkelig bliver overholdt.

Jeg vil saa, inden jeg slutter, omtale et Forhold, der staar i Forbindelse med den Sag, vi her behandler; det er vort Fæstevæsen og specielt Fæstekontorinstitutionen. Jeg tror, det er nødvendigt i Forbindelse med denne Lovgivning ogsaa at tage dette Spørgsmaal op til indgaaende Behandling. Vore Fæstekontorer har efter min Mening ikke bidraget til at højne Niveauet for den tjenende Stand. Der foreligger en Række Eksempler derpaa, og der er ogsaa i den Tid, jeg har arbejdet med denne Sag, tilgaaet mig adskillige Meddelelser, der viser, at Fæstekontorerne er en Institution, som virker nedbrydende i Stedet for at virke fremmende for et sundt og godt Samfundsliv. De Mennesker, som har med Fæstevæsenet at gøre, er personligt interesserede i at tjene det mest mulige ved de Forretninger, de afslutter, og det er yderst uheldigt. Vi har nu ved Lov faaet oprettet en Række offentlige Arbejdsanvisningskontorer, og Organisationerne havde for deres Vedkommende i Forvejen oprettet saadanne; jeg mener derfor, man meget vel kunde gaa til at ophæve hele denne Fæstekontorinstitution. Det er forebragt mig for ikke saa lang Tid siden, at det er ret almindeligt, at Fæstekontorer beregner sig 10 pCt. af den Løn, der ydes dem, der faar Plads gennem Kontoret. Hvis en ung Pige eller Karl faar 200 Kr. i Løn,

har vedkommende — det er hændt i alt Fald — at betale 20 Kr. En Kok, der kom ind paa et Fæstekontor her i Byen og søgte Plads, maatte deponere 20 Kr. for at faa iværksat en Undersøgelse af, om der var Mulighed for at skaffe ham Arbejde. Da han kom tilbage og fik den Besked, at der ikke var nogen Plads til ham, og han derfor bad om at faa sit Depositum tilbage, fik han det Svar, at han kunde faa de 5 Kr. tilbage, men de 15 Kr. beholdt Fæstekontoret. Det er Forhold, vi ikke kan tillade finder Sted. Jeg formoder ogsaa, at det er ganske ulovligt. I hvert Fald antager jeg, at en nærmere Undersøgelse af disse Ting vil være baade nyttig og nødvendig.

Jeg henstiller, at alle de Bemærkninger, jeg her har gjort, saavel om Sagen i al Almindelighed som om Lovforslagets forskellige Paragraffer og specielt ogsaa om det sidste Spørgsmaal, om Fæstevæsenet, maa blive optaget til velvillig Behandling i det kommende Udvalg og skal med disse Bemærkninger anbefale Lovforslaget til videre Fremme.

Henningsen: Ved Fremsettelsen af dette Lovforslag har den højtærede Justitsminister ikke alene indfriet et gammelt Løfte fra sidste Vinter og gjort et Forsøg paa at realisere et af det radikale Venstres Programpunkter, nemlig Afskaffelse af Tyendeloven og Indførelse af en Beskyttelseslov, men har tillige haft Lykke til at fremsætte et Forslag, der vil blive hilst med Glæde og Tilfredshed i vide Kredse. Den gamle Tyendelov af 10. Maj 1854 er blevet mere og mere forældet og daarlig anvendelig i Forholdet mellem Husbond og Medhjælper. Da Tyendeloven af 1854 blev vedtaget, havde vi ganske vist i Danmark faaet en fri Forfatning, men hele Tankegangen og Tidsaanden var dog for meget præget af Enevældens og Hovriets Retsprincipper til, at der paa et saadant Omraade som i Forholdet mellem Husbond og Medhjælper kunde skabes et Retsprincip, som kan siges at tilfredsstille, hvad der paa det Omraade kræves i vor Tid. Naar derfor den Gang skulde skabes en Tyendelov, maatte det naturnødvendigt blive en Lov, der i første Række gik ud paa at konstatere den stærkeres Ret og den svageres Pligt i Stedet for, at en Lovgivning paa dette Omraade altid burde gaa den stik modsatte Vej, gaa ud paa at beskytte den svagere imod den stærkere og gøre denne Beskyttelse mere og mere effektiv i samme Forhold som den ene Part staar